

List za koristi delavškega ljudstva. Delavci so opravčeni do vsega kar producira.

This paper is devoted to the interests of the working class. Workers are entitled to all what they produce.

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 8, 1907, at the post office at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3d, 1879.

Office: 2146 Blue Island Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se."

Štev. (No.) 185.

Leto (Vol.) VI.

Delavci, glasujte za delavce!

Prihodnji torek 4. aprila vrše se županske volitve v Chicagu. Obenem se imajo izvoliti ostali člani mestne uprave in 35 aldermanov, kateri tvorijo mestni svet ali "City Council".

Županov termin v Chicagu traja štiri leta. Precej dolga doba. Za velemesto kakor je Chicago pomeni ta doba dosti. Zlasti za delavce. Od župana in mestnega sveta je odvisno, čeprav interesi so zastopani v mestni hiši: interesi kapitalistov ali delavev. Dosej je bilo vedno tako, da je župan zastopal interese lokalnih kapitalistov. Delavci so pa stali pod kapom.

Po zadnjem registrirjanju je približno 420.000 volilev v Chicagu. Ogromna večina teh so delaveci. Ako bi se torej vsi delaveci zavedali svojega razreda, kakor se zaveda manjšina, bil bi lahek račun s kapitalističnimi strankami.

O kapitalističnih kandidatih smo že pisali. Demokrat Harrison je Hearstov izvoljenec. Hearst ga ima v žepu. Kot bivši župan chiški, bil je verni sluga lokalnih trustov. Za delavce ni storil ničesar. Republikanec Merriam je izvoljenec velikih interesov. Njegovo kandidaturo podpira plinov trust, električni trust in celo vrsta ostalih korporacij. Kar je bil dosej Busse, to bo odslej Merriam, ako bo izvoljen. Izkratka: najbo Harrison ali Merriam — za nas je vseeno: jeden kakor drugi zastopa interese sedanjega zločinskega sistema. Delavčev glas za Harrisona in Merriama pomeni še štiri leta gospodarske sužnosti, kapitalistične strahovlade in policijske brutalnosti ob času štrajka.

Chikaški delaveci imajo v torek spet lepo priliko, da se postavijo na svoje noge. Priliko imajo, da izvolijo kakor delaveci v Milwaukee svoje može, kjer bodo v mestni hiši zastopali njih koristi, ne pa koristi njih zatrakev. William E. Rodriguez, socialistični kandidat za župana, je mož, za katerega mora glasovati vsak delavec, aho hoče sam sebi dobro.

Delavci! Radi štrajkate, kadar gre za vaše pravice, in s studom preizirate jiste, kjer vas ovirajo v boju: skebe. Zapomnite si: glas za socialiste na volilni in pomenu včak kakor pa štrajk. Delavec pa, kjer glasuje nasprotno svojemu razredu, je politični skeb. Delavec, kjer glasuje za republikance ali demokrate, ni nič boljši od navadnega skeba ob času štrajka!

Ne sramotite torej svojega delavškega razreda. Ne glasujte za kapitalistične kandidate! Glasujte za delavca! Volite socialistični tiket! Slovenski delaveci v Chicagu, kjer mate volilno pravico, vsi kakor en mož glasujte za kandidate socialistične stranke!

Naprej za zmago delavstva!

VAŽNO ZA VOLILCE.

Vsek volilec, kjer je pravilno registriral (vpisal) svoje ime v septembra m. l. ali 14. marca t. l. naj na noben način ne zanemari glasovanja prihodnji torek 4. aprila. Po zakonu sme vsakdo opustiti delo za dve uri, da gre votiti.

Voliča so odprta od 6 ure zjutraj do 4 ure popoldne.

Socialistični tiket je na četrtem mestu na glasovnicici. Tiketi so uvrščeni takole:

Repub. Dem. Proh. Socialist

() () () (x)

Dobro torej pogledajte glasovno, predno naredite križ, da se ne zmotite. Vsek volilec sme biti pet minut za zagrinjalom, kjer se voli; česa je torej dovolj, da vsek do prav glasuje. V obročku na vrhu napisom "Socialist"

napravite križ (x) — kakor gori označeno — in s tem glasujete za vse kandidate, kjer jih je dol na listi namreč na socialističnem tikitetu. Zganičite glasovnico skupaj in jo sami denite v "ballot box".

Voliti sme naravno le tisti, kjer je državljan Zed. držav, 21 let star in kjer je že eno leto v državi Illinois, 90 dni v Chicagu oziroma v Cook County in 30 dni v dotedenju precinetu ter kjer je pravilno registriral svoje ime in naslov v septembri m. l. ali 14. marca t. l.

IZ DELAVŠKEGA SVETA.

Po statističkem poročilu ſe fa na državnem oddelku za rukarstvo v Penna, je na vsakih 131,966,670 ton premoga ubitih 1125 prenogarjev. Poročilo se glasi:

Produceija mehkega premoga: 148,696,776 ton; premogarjev vposlenih: 187,711; ubitih premogarjev: 527; produkcija trdega premoga: 83,269,294 ton; premogarjev vposlenih: 167,927; ubitih: 598.

V Beuldu, Ill., je izbruhnil štrajk premogarjev zadnji teden. Kompanija je hotela pomnožiti število delavev, kar je proti pogodbam med premogarji in operatorji in sledil je štrajk. Operatorji so proti volji ondotnega Šerifa in župana najeli miličarje, toda štrajkarji se niso dali preplašiti od boja. Milica je bila naravno nepotrebna in vsled protesta prebivalcev v Beuldu jo je govor v petek odpoklical.

Senatna zbornica v Californiji je 23 t. m. sklenila zakon, po katerem je v bodoče v omenjeni državi "vsak t. zv. obrambni nalog ali 'injunction'" v slučaju štrajka neveljavna. Delavstvo v Californiji je s tem veliko pridobil.

Simpatični štrajk premogarjev na Izoku se nadaljuje. 22. marca je opustilo delo 800 mož v Wheelingu, W. Va. Štrajk bo najbrž trajal do 1. aprila, ko počne Lewisova doba in zasede predsedništvo premogarske organizacije John P. White. V štrajkovnih okoliših vlada popolni mir.

Po poročilu zveznega števškega urada je v Zedinjenih državah vposlenih čez dva miliona dečkov in deklic pod 16 letom.

Kapitalistični umori.

V Hazel-premogokopu v East Canonsburgu, Pa., je zadnjo sredo ubilo devet premogarjev, osem inozemcev in enega Amerikanca. Ponesrečenci so se peljali v jamo v vozičku, kjer je skočil s tira in podrl več stebrov, nakar je padel kos stropu na nje in jih pobil do smrti.

V New Yorku so zaštrajkali vozni in njih pomagači United States in Wels Fargo ekspreza. 20.000 mož je na štrajku. Eksprese druze se trdovratno branijo, zvišati plačo in oglašajo za skebe. Policia je dobila nalog čuvati in braniti štrajkolomec s količino.

Štrajk premogarjev grozi po vsemi zapadni Kanadi v Crows West okolišu. Plačilna pogodbam med premogarji in operatorji poteka 1. aprila in prvi sedaj zahtevajo več plače. Tritisoč prenogarjev bo prizadetih, ako pride do boja.

V Terre Haute, Ind., zborujejo te ani premogarji iz 11. okrožja organizacije United Mine Workers. Konvenciji prisostvuje čez 100 delegatov, kjer zastopajo 18.000 premogarjev. Vprašanje o mezdi je izključeno, kajti sedanje pogodbe so veljavne do aprila 1912.

Jeklarski trust namerava postaviti v Gary, Ind., sto novih dvonadstropnih hiš, ktere potem odda v najem delavcem. Nove hiše bodo stale \$150.000 in trust je odredil, da se grade po sistemu "odprte delavnice", t. j. da se ne vpoštevajo unijski stavbinski de-

napravite križ (x) — kakor gori označeno — in s tem glasujete za vse kandidate, kjer jih je dol na listi namreč na socialističnem tikitetu. Zganičite glasovnico skupaj in jo sami denite v "ballot box".

SOCIALISTIČNE ZMAGE.

Zopet en socialistični župan! V Two Harbors, Minn., je izvoljen sodr. Alex Holliday županom s preejšnjo večino. Volitve so bile 23. marca. Razen župana so izvoljeni tudi štirije socialistični aldermani, mirovni sodnik in davčni kontrolor. Nasprotni kandidat starih strank so se združili na jednem tikitetu, a kljub temu so propadli.

Drugo sijajno zmago so izvojevali socialisti v mestecu So. Frankfort, Mich. Pri mestnih volitvah, ki so se vrstile 24. t. m., je izvoljen ves socialistični tiket razen enega samega kandidata, kjer je pa dobil jednak število glasov z nasprotnim kandidatom. Izvoljeni so slednji sodrugi: Fr. Oetell, mestni predsednik; H. Bartlett, klerk; A. C. Little, blagajnik; Charles Carr, kontrolor; Harry Greenway, John Sexton, zaupnika.

Giblje se, giblje.

BERGER JIM ŽE BELI GLAVE.

Iz Washingtona poročajo: Demokratični odbor za odseke v novem kongresu si je 10. marca eno celo uro belil glave s vprašanjem "Kaj storiti s tistim socialistom iz Wisconsin?" Po doljem posvetovanju, v kjeri odsek

bi porinili kongresnika Bergerja, je odbor stvar odložil do drugega tedna. Neki član je predlagal, da bi to zadevo prepustili republikancem. Odbor za ustavo zbornic je prišel do prepričanja, da najti primerno in varno (!) mesto za Bergerja ni lahko stvar. Za "zelene" kongresnike se navadno dosti ne brigajo; porinejo jih kamorkoli in zavoljni morajo biti z vsakim opravilom v prvem terminu. Toda Berger je socialist, in to je, kar dela preglavico starim članom zbornice. Oni vedo, da sodr. Berger dobro razume politično igro in se bori odločno, česar se popriime.

"The Washington Times" javno pozivlje demokratske voditelje, da naj dajo Bergerju mesto v distriktnem komiteju, kjer vlada mesto Washington. Ljudstvo v Washingtonu prizna Bergerjev zmožnosti — pravi omenje-

ni list —, zato je pričakovati, da zbornica pokloni socialističnemu kongresniku to mesto.

DAVEK ZA SAMCE.

Pravi odmev današnjega blaznega sistema je zakonski predlog v illinoiski postavodaji, kjer nalaže davek za samece. Če ta predlog postane zakon, bo moral vsak samec v ti državi s 35 letom plačati \$10 letnega davka zato ker se neče, ali pravilnejše, ne more oženiti. Obenem nalaže ravnoistni predlog, da država izplača vsaki materi sto dolarjev nagrade za vsakega novorojenca, aka ga proriča prej kot vsake dve leti.

Zares, krasna slika današnje civilizacije! Česa si vsak telesno zdrav in normalen moški bolj želi, kakor ravno družinskega kota in očetovstva; in kje je večji instinkt v naravi, kakor je ravno pri normalnih ženskah inštinkt materinstva? A kljub temu, kljub potrebnim naravnim nagonom se ogromno število moških ne ženi in se večje število žensk se brani otrok. Zakaj? Naši "modri" postavodajaleci ne vedo odgovora; kajti če bi vedeli, ne bi prihajali z takimi neumnimi predlogi. Vprašajte pa marsikterega starega sameca, in povedal bo, zakaj. Seveda so izjeme med samicami, toda redke so.

Kako se naj siromašni delavec pri najboljši volji ženi, ko mu pa borni zaslužek nikakor ne dopušča, da bi pošteno preživel svojo familijo? Vsak siromak je dandasnes zložinek, ako se ožepi. Ženo in otroke pahne v revščino in trpljenje. Hudodelstvo je, spravljati otroke na svet, če jim oče ne more ničesar dati. Hudodelstvo je, napolnjevati fabrike z majhnimi, nedolžnimi otroci, kjer pri starih nimajo kruha.

In zdaj hočejo "modri" postavodajaleci kaznovati reveže, kjer so toliko pametni, da neče biti hudo delo. Ti blufarji hočejo plačati ženskam, da bi bile matere.

Ali si morete misliti večjo blaznost?

Plačati ženi, da postane mati!

Tak je današnji gnjili sistem. Bolj nizko več ne more pasti.

Socialistom se očita, da hočejo razdreti rodbino. Ako bo kapitalizem še par let tako haračil — ne bo kaj "razdirati". Razdrta in

zgornji življenjski razpon.

Nesrečne žrtve so padale druga čez druga dokler niso mrliči v par trenotnih zajezilih ostalim vsak izhod. Ostala so še okna čez katera so delavke v divjem obupu skakale na ulico. Pločnik je bil poln trupel. Rešilo se jih je joko malo. Med 142 žrtvami je samo 16 moških; večinoma so sama mlada dekleta od 16 leta naprej. Med njimi je tudi jedna 14letna deklica, kjer je beda počnala v tvornici za kruhom in v smrt. — Rešilnih naprav protiognju ni bilo nikakršnih. Poslopje je imelo samo jedno uhajališče, in še to slablo, nerabno. Dotična železna vrata, kjer so se odpriala na znotraj — kar je kriminalno —, bila so zaklenjena same zato, ker tvorničarji niso zaupali delavkam; nobené niso pustili ven poprej, predno je niso preiskali, češ, da ne bi kaj — ukrala. In tako so lopovski kapitalisti — največji tatovi! — nastavili pleklenko past za uboge mezdne sužnjice. Lastniki dotične tvornice so naravnost odgovorni za 142kratni umor. Bo-li se jim skrivil las na glavi?

— Zakaj smo socialisti?

Pri protidelavskih krogih je

prišlo v navado, da se toži, kako

se delavski razred vedno bolj razvaja in hoče vedno imenitnejše živeti.

Ob tej tožbi se nam zdi kako

primerno opazovati, kako se ku-

pičijo milijarde in milijarde v ro-

kah maloštevilnih izkorščalev.

V ta namen si hočemo ogledati,

kako je razdeljeno bogastvo v

Prusiji. Seveda, kar velja za Prusi-

ijo, velja za vse druge države,

ker vlada v vseh državah enako

kapitalistično gospodarstvo.

Leta 1902 je imelo v Prusiji

1835 najbogatih ljudi vsega

deset milijard premoženja,

to je deset milijonov. Leta

1908 pa že devet milijonov mark.

Teh 1107 bogatašev je imelo leta

PAZITE!

na številko v oklepaju, ki se nahaja poleg vašega naslova, prilepite, nista spodaj, na ovitku, Ako (186) je številka tedaj vam s prihodnjem številkom našega lista potrebe naročnika. Prosimo ponovite jo takoj.

Chicago, III., 28. marca (March), 1911.

"Delavci vseh dežela, združite se."

1902, okolo osem milijard; torej se je njih premoženje pomnožilo v teknu šestih let nič manj kakor za dve milijardi. To da na leto čez 330 milijonov. Vzemimo, da naredi proletare v enem letu za 600 mark več, kolikor se mu izplača za delo; torej mora delati vse leto 660.000 proletarjev, da napolnilo 1107 kapitalistom njih žepe s 330 milijonami.</

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.

Maročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za
pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Oplati po dogovoru. Pri spremembih bivalitosti
se poleg novega nasenjanju tudi STAR nasvet.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by
South Slavic Workmen's Publishing Company

Chicago, Illinois.

Glasilo Slovenske socialistične
organizacije v Ameriki.

Frank Podlipec, President;
John Petrich, Secretary;
Frank Janečić, Treasurer.

Frank Petrič
Jos. Bratkovčič direktorji.

SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.

ADVERTISING RATES ON AGREEMENT.

NASLOV (ADDRESS):
"PROLETAREC"

2146 Blue Island ave. Chicago, Ill.

NASELJEVANJE.

Vzlie temu, da je industrieln položaj slab in se skoraj nikjer ne dela s polnim parom, prihajajo še vedno v Ameriko naseljenici v tolikem številu, kot bi imeli "dobre čase." To ne velja le za Slovence, marveč za vse narode, ki so se v zadnjem desetletju prileli seliti v Ameriško republiko. Res je, da je politična svoboda na psu in tudi gospodarske razmere niso ugodne, odkoder prihajajo zadnji naseljenici. Posebno v Avstriji, kjer že in že moloh kapitalizem, je gospodarski položaj zelo slab. Mali kmet je ob robu propada, delavec, če je oženjen, pa ne zasluži toliko, da bi se s svojo družino enkrat na dan do sitega najdel tečene hrane. Na jedilnem listu maledka kmeta in delavec se menjajo dan za dan krompir v oblicah, krompir v koščekih, nezabeljena zelnica in sok, dasi morata obdelati trdo, kot bi mela večno živeti. Poleg ima pa Avstrija še neko inštitucijo, katere se vsak mladenič boji, ki ima kolikočaj zdrave možgane. Ako je zdrav in krepak, potrdijo ga k vojakom, kjer ga spremene za dve ali tri leta v topega hlapca, ki ne sme imeti volje, marveč mora le vobogati. Dober agitator zoper militaričem je neki stotnik 87 pešpolka, ki je dal letosno zimo zašti vojakom žepa na suknjah, da niso mogli ogreti svojih prezeblih rok. In koliko takih stotnikov steje avstrijska armada?

Naravno je, da se ljudje selijo v Ameriko, kjer so take razmere, če tudi jih v Ameriki vsled slabega industrielnega položaja ne čaka nič dobrega. Naseljevanje, kot se vrši danes, se vrši brezmiselnino in brez vsakega načrta. Sinovi kmečkih staršev in mali kmetje se selijo v industrielne kraje, kjer množijo le armado brezposelnih delavev in pomagajo kapitalistom, da delavec ne morejo izvajevati krajšega delavnika in boljši plač. Povsod, kjer koli je veliko število vprav iz Evrope priseljenih delavev, tam je najdaljši delavnik in najnižja plača. Kapitalisti pač umejo izrabiti ugodno priliko za sebe, delavec pa prepričajo Bogu, da skrb za nje.

Tako naseljevanje pa škodi naseljem, že naseljenim delavecem in domaćinom. Koristonosno je le za kapitaliste, ki so v izjemaju ljudstva že itak dosegli najvišji rekord na svetu. Ameriški kapitalist je najbolj trd in prefrikan izsesavač delavske sile. Radi tega lahko umejemo, da se ne bodo ameriški kapitalisti zavzeli, da se naseljevanje tako uredi, da bo kontrolisalo ljudstvo.

V Ameriki je danes še na sto in sto tisoč akrov neobdelanih in rodovitnih zemljišč, ki čakajo le pridnih rok, da jih obdelajo in odpro kulturi. Seveda je dolžnost vlade, da bi toku naseljevanja odmerila pot tje, kjer naseljenice in njih delo v resnicu potrebujejo. Ali ameriško vlado kontrolirajo kapitalisti! Od ameriške vlade torej ne moremo pričakovati pomoč. Ako bi ameriška vlada imela resno voljo urediti naseljevanje, tedaj ona ne sme zvršiti tega, ker pravi vladarji niso v Washingtonu, marveč v Wall Streetu. In kar gospoda v Wallstreetu ukaže, mora zvršiti tudi vlada v Wa-

shingtonu. Neumnost je, če vlada izdaja ostre naredbe proti naseljenikom v nadi, da se bo gospodarski položaj zboljšal, ako bo manj naseljenikov prihajalo v Ameriko. Položaj bo postal isti, ker danes ne proizvajamo v dobro ameriškega ljudstva, marveč le za korist pečice kapitalistov. In kapitalisti so tisti domoljubi, ki skrbijo, da imamo vedno veliko brezposelno armado in da se vsi proizvodi ne porabijo, ki jih izdelamo, ker jim to nosi profit.

Iz tega sledi, da so največji sovražniki in škodljivci ameriške republike ameriški kapitalisti, ne pa pridni naseljenici, ki s svojim delom množijo narodno bogastvo, ki je danes osredotočeno v rokah kapitalistov.

Z.

VSAKEMU SVOJE.

Komunizem je dal Lojze v "Ameriki v Clevelandu" ime "urednišku članek z dne 21. marca t. l. na drugi strani.

Lojze je bil ponosen, ko je oddožil pero in škarje! Oddahnil se je, pogledal po sobi in se potrkal po prsih. "Sapra, sapra", si je domisljal. "To bodo zjali. Spoznali bodo, da Lojze ni od muh, da ni neumen, marveč učenjak — sociolog, ki ima vse "tiste" kar v mezinu."

Seve, Lojze je delal "zaključke", obračal je, ni pa računil, da bo njegova učenost prišla na kritično rešeto in da bo dobil svoje. Pa kdo naj mu zameri, če je zanj objavljen v žebe in si domislja, da med socialisti ne bo nikogar, ki bi spoznal njegovo plonkanje? Po njegovi kratki pameti zaključuje, da nobeden socialist ne čita spisov in del "prečastnih" očetov jezuitov, ki so po vsem civiliziranem svetu poznani kot starci grešniki v kazuistik. Poleg pa še cel članek diši po konverzacijskem leksikonu. Loči se le v toliko, da poleg nepoznanja socializma, komunizma in pariške komune, iz njega gledajo bedastoče, ki so se rodile v zelo hudobnih ali pa do skozinsko gnilih možganjih.

Lojzeti so utopistični socialisti, komunisti in znanstveni socialisti ena zmes. Kar premetava jih po predalih "Amerike v Clevelandu," kot bi za prešiče kuhal večerjo v velikem kotlu. Izpustil je sv. Tomaža Akvinskoga — najbrž ker je svetnik. Seve njega ni smel pomešavati med nje, ker drugi utopistični socialisti in komunisti še niso priznani svetniki in ne delijo z njim "nebeskega veselja."

Pariško komuno je pa Lojze še bolj na kratko obdelal. Škoda, da Pavel Lafargue, ki je v debeli knjigi spisal zgodovino pariške komune, ni vedel, da se bo nekega dne v malem narodu rodil še manjši Lojze. Prihranil bi si bil svoje temeljito zgodovinsko delo, ki ga je stalo mnogo dela in truda. Lojze je v par stavkih povedal, za kar je dober zgodovinar, komur so bili zgodovinski akti na razpolago, rabil mesec ali pa še celo leto.

V tem tiči pa Lojzeta modrost! On zbira samo "zrnat", katerih nihče drugi ne vidi. In to je že nekaj. S takim delom se ne more vsakdo ponašati. V tem ga doseže k večjem še kak norec, ki toliko vpraša v eni sapi, da mu devetindvetdeset pametnih ljudi ne more odgovoriti tekem enega meseca.

Ker pa "Proletarēc" ne izhaja le radi Lojzeta, ga obesimo nekoliko nižje, da ga bo vsakdo pozna. Učiti starega norea razlike med utopističnimi socialisti in komunisti, med pariško komuno in znanstvenim socializmom, bi pa pomenilo toliko, kot nositi sove v Atene.

Socialistična stranka v Srbiji je vzlie gospodarski krizi zadnjih dveh let učvrstila svojo organizacijo. Narastla je tudi strokovna organizacija. Ponekod so strokovne organizacije narastale od 100—300 odstotkov. Mesto Belgrad pa šteje nad tisoč politično organiziranih sodrugov. Dne 20. nov. lanskega leta so otvorili socialistični ljudski dom v Belgradu. Strankino glasilo (Delavski list), ki je do sedaj izhajalo trikrat v mesecu, je postal tednik.

Socialistična stranka v Srbiji je vzlie gospodarski krizi zadnjih dveh let učvrstila svojo organizacijo. Narastla je tudi strokovna organizacija. Ponekod so strokovne organizacije narastale od 100—300 odstotkov. Mesto Belgrad pa šteje nad tisoč politično organiziranih sodrugov. Dne 20. nov. lanskega leta so otvorili socialistični ljudski dom v Belgradu. Strankino glasilo (Delavski list), ki je do sedaj izhajalo trikrat v mesecu, je postal tednik.

Prvi javni socialistični shod v Waukeganu velik uspeh. Interig zloglašnega Plevnika in njegovih čenč razkrinkane.

CVETKE KRŠČANSKE VZGOJE

Druži javni shod se vrši v kratkem v Finski dvorani.

Waukegan je bil v nedeljo dne 26. t. m. pokonci, tako, kakor so naznani socialistični letaki, ki jih je izdal za ta shod pripravljeni odbor jugoslovenskega socialističnega kluba v Waukeganu s sporazumom s sodrugi iz Kenoshe.

Iz Chicago sta prišla na shod sodrugi J. Zavertnik st. in Fr. Petrich, iz Kenoshe pa sodr. V. Santek, Ig. Radovan in še par drugih sodrugi.

Sodr. Zavertnik in Petrich sta prišla v Waukegan že predpoldne, z namenom, da se udeležita ustavnove seje nanovo ozivelega jugoslovenskega socialističnega kluba. Ta seje se je vršila ob 10. uri pri sodr. Blaž Mahniču na Market St.

Po prečitanju skupnih pravil in pravil "Ju'osl. Socijalistične Zvezze", katere je prečital začasnji tajnik John Gantar, se je vpisalo in odračunalno mesečno prispevke 18 članov. Volil se je tudi v to potrebeni odbor, ki bodo imeli v bo doče na skrbi agitatorično delo klubu.

Člani kluba so večina mladi možje, vstrajni in voljni prevzeti nase vse teškoče, ki bi prihajale od strani duševnih revie, ki mislijo v svoji bujni domisljiji, da bodo s svojo robato namiro zajezili val napredka in delavskega proučenja v Waukeganu.

Predsednikom za to seje je bil izvoljen soglasno sodr. J. Mahnič, ki je zaenzo prevzel predsedništvo tudi za popoldanski javni shod, ki se je vršil v Slatanovi dvorani na 10ti cesti ob mnogobrojni udeležbi. Lahko si torej tolmačimo, kako to, da je prislo do rabuke. Obžalovati je samo to, da se dotični niso preje prikazali na shod in predložili (!) dotična pisma. Če bi se to zgodilo, bi morda danes še v talarju sedel radi zlorabe pošte v državni špehkamri. Vsekakor bomo pa še poskrbeli, da se zagontka dotičnih pismov reši in zločince pozove na odgovor . . .

konec hale, kjer naj vzbuja pozornost in jemlje govorniku na odru vpliv in glas stem, da bo upil: "dol ž njim, dol ž njim!" Hrjulev je pa podelil asistenco in pravo, da sme upiti na ves glas: "naši tih, nauši tih, fe'm vun vrugu!" in pa če bi se splačalo vreči na oder kak glaz ali vzdigniti stol. Ostalim trem pipcem je ukazal kupiti v bližnji katoliški groceriji nekaj tucatov gnijih jajce za slučajno kepanje govornika s smrdljivimi jajci. Te zadnje tri krščanske "junake" je zalobil sodr. Šantek v dotični groceriji in jih prasal, čemu kupujejo gnijila jajca, na kar so razodeli svojo krščansko dolžnost. Ko jih je sodr. Šantek svetoval, naj kupijo jajca raje svojim otrokom in naj oposite take malopridne reči, jih je postal sram in so odšli ven.

Gnjila jajca vsled tega niso bila vstanu vršiti svojo krščansko delo; a tembolj je delovala govorica o namišljenih pismih, ktere sta spuščala med došlece "mažakarja" Petkovšek in Umek. Lahko si torej tolmačimo, kako to, da je prislo do rabuke. Obžalovati je samo to, da se dotični niso preje prikazali na shod in predložili (!) dotična pisma. Če bi se to zgodilo, bi morda danes še v talarju sedel radi zlorabe pošte v državni špehkamri. Vsekakor bomo pa še poskrbeli, da se zagontka dotičnih pismov reši in zločince pozove na odgovor . . .

Shod.

Člani novoozivelega kluba so nameravali še pred shodom "zrafati" zlato uro, ktere čisti dobček je namenjen štrajkarjem premogarjem v West Moreland Co. Vendar se je to odložilo, da se izvrši po shodu.

V dvorani je igrala godba finskih sodrugi nekaj komadov, na kar je otvoril shod sodr. J. Mahnič in podal besedo sodr. J. Zavertniku, ki je govoril o položaju slovenskih delavev in potrebi politične organizacije.

Toda komaj je začel svoj govor, in že se oglasi Hrjule, ki je stal v zadnjini vrsti, naj gre govornik nazaj v Chicago, ker to je Waukegan! Nekdo je zavril: "u gobec te bom sunil," zavril drugi je zavril v eni sapi: "kaj pa te'b mar; vsak zase: mam še 50 et..pr mej duš . . .

Governik je odgovarjal tudi na posamezne medkllice in večina v dvorani je soglašala z govornikom, ker so se zgrazali nad zavljavanjem in neumestnimi menjkljicami. Dobra dvjetretinska večina je odobravala govornikovo izvajanje z aplavzom. To pa Hrjulev, ki se je postavil na nasprotno stran, da se zavriši tako, kakor bi se spodobil in da se je tudi ob tej priliki pokazal evet podivljane krščanske izobrazbe, ktera še vedno omogočuje, da nosi kapitalizem tako pokonci svojo glavo nad ubogimi delavci. Ko bi človek ne verjal v razvoj, in bi mu ne bila poznana zgodovina teme, ki tako oblastno vladajo te mlačne in strte duše, bi si želel, da bi naj čutila ta svojat še vse huje palico, ktere jih tepe. Ampak namen socijalizma ni, kaznovati tiste, ki pojavijo palico, katera jih tepe, marveč pomagati tistim, ki se tega stanja zavedajo in ki hočejo to palico, ta sistem uničiti in ustvariti razmere, ki bi omogočevala bratstvo in medsebojno ljubezen.

Ne da se tajiti, da pade vse krvida za nedostojno obnašanje na javnem shodu na fajmoštra Plevnika, kateri je k temu početju hujskal ljudi v cerkvi in po drugi strani tudi intrigiral z nekim pismi, kateri so se pisali v farovzu, z namenom, da se njih žaljava vsebina obesi socialistom na vrat in jih tako očri pred delevci.

Njegov govor se je naslanjal na izseljevanje, o njegovih vzrokih in kapitalističnemu izkoriscenju tukaj.

V tem stanju valovanja je trpel shod kakih 40 minut, kar je pa Hrjulev in Pavleta takoj jezilo, da sta pihala jeze kot kovaški meh.

Konečno je sodr. Petrich opozoril Hrjulev, ki se je stezal z barem v vihtel svoje roke v zraku kakor gošenica, ki je prišla na konec peresa in se ne more obrniti, da je na tem koncu oder za govor in ne ljudem za hrbotom, ter ga pozval naj pride na "front oder", če ima kaj pametnega povestati.

Toda Hrjulev ni imel te krajje. Mahal je po zraku, kot bi klatil češnje, medtem časom so se pa že začeli zbirati tu pa tam skupine; nastal je splošen hrušč in prav direndaj. Nekdo je vrgel jajce na govorniški oder. Naenkrat pridrvi nekdo pred oder in zagrozi govorniku, da mu bo vrgel glaz v glavo, a pri tej priči se je mož premisli in ga spustil na tla, kajti eden naših sodrugi je brzo zagrabil dotičnika, nakar je nastala pred odrom cela kopica ljudi, ki so se jeli prerivati po halu semintje.

H krati stopita na oder dva polca, katera vzameta sodruga Zavertnika v varstvo ter ga spremi v mestu.

Eni podrepniki so seveda misli, da sta policeja odvedla Zavertnika v zapor, zato tudi zasmeh Pavletu je ukazal zasesti zadnji

na "mažakarjih" ni izostal, kajti potrudili so se, da so dali še en "aplavz" ko sta Pavle in Hrjulev se enkrat prav na široko zazijala, veselč se, da sta otela "cerklo", farovž in Plevnikovega Janeza zrelu čikaških in kemoških Socialistov.

Kdo bi misil, da je zavladal po odhodu govornika najlepši mir, toda ne. Posledice shoda so se prav v tem trenutku še le pokazale.

Govor je že deloval v posameznikih tako silno, da je bilo mogče določiti, da je tu prav močna socialistična misel, ki se je naenkrat užgal in zdaj deluje s svojimi prvimi žarki.

Vsa dve tretjini, ki je mirila razsajajoča, je čutila, da je imel govornik prav, kar je bilo razsoditi iz

Stranka

URADA JUGOSL. SOCIALISTIČNE ZVEZE.

Zglasovanje.

Valed sklepa Gl. odbora Jugosl. Socialistične Zveze, na seji dne 5. marca t. l. se daje krajevnemu klubom sledči predlog kot dodatek k točki 5. pravil Jugosl. Socialistične Zveze na glasovanje.

"V slučaju izpraznjenih mest v gl. odboru imajo narodni osrednji odbori v sporazumu s tajnikom spolnito prostor z novim odbornikom."

Za ta predlog naj se glasuje na prihodnji seji krajevnih klubov z DA ali NE in naj se sklep o glasovanju pošlje na gl. tajnika.

Odbor Jugosl. Soc. Zveze.

Za čikaške skupine.

Glavni odbor J. S. Z. je na isti seji razpravljal tudi o proslavi 1. majnika. Sprejel se je predlog, da čikaške skupine, slovenske, hrvaške in srbske, prirede skupno veliko 'majniško' veselico, katere čisti dobiček je imel iti v tiskovni fond jugosl. socialističnega časopisa.

Ker pa tozadenvi odbor, ki je imel preskrbni prostor, kje naj bi se veselica vršila, ni bil v stanu dobiti istega, je gl. odbor to samero opustil in naložil osrednjem narodnem odborom skrb, da agitirajo za priredbo velikega javnega shoda, ki se bo vršil v nedeljo dopoldne dne 30. aprila v Narodni dvorani, vogal Centre Ave. in 18. ceste, Chicago, kjer bodo nastopili razni jugoslovanski govorniki in razpravljalci o programu 1. majnika.

Čikaške sodruge opozarjamoma na ta važen sklep in jih pozivljemo, da se tega javnega shoda udeleže do zadnjega moža!

Osrednji odbor

Jugosl. Soc. Zveze za slov. odsek.

JUGOSL. SOC. KLUB ŠT. 4. V LA SALLE, ILL., POSTAVIL KANDIDATA ZA SPO. MLADANSKE VO. LITVE.

Jugosl. soc. klub št. 4. v La Salle, Ill., je postavil letos prvič svojega kandidata v volilno kampanjo v tem mestu.

Nominiran je bil sodr. Val. Potisek, ki bo kandidat v 3. wardi. Dosedaj še ni bilo socialističnega kandidata v La Salle. Ker v La Salle ni druge soc. organizacije nego Jugoslovanske (slovenske), je naravno, da ni mogel dobiti nominacije drugi nego eden naših sodrov.

Sodruga Val. Potisek, ki je ob enem tajnik klubu, je poznat po celem mestu kot vnet in požrtvovan sodrug. Kdor ga pozna, ga čista in ceni kot odkritosrčnega, miroljubnega in blagega človeka.

Sodruga Potiska poznajo zlasti premogarji, ki žive na njegovem koncu mesta, to so Nemci, poljaki, Slovaki in Angleži in vsi pravijo, da bo Tine izvoljen socialističen alderman v 3. wardi.

Pazite, kaj se bo zgordilo na volini dan —

"Proletarec" in vsi čikaški jugosl. sodrugi, žele sodrugu Potisku sijajno zmago!

Sklep jugosl. soc. kluba št. 1.
Na redni mesečni seji jugosl. soc. kluba št. 1 v Chicagu, ki se je vršila v soboto dne 25. t. m. se med drugim sprejel tudi predlog, da se dovoli jugosl. soc. klubu št. 4 v LaSalle \$5.00 za politično kampanjo sodr. Val. Potisek, ki kandidira za aldermana. To korak se izpostavlja tudi ostalim jugosl. soc. klubom v posnemanju.

Dalej se je sprejel predlog, da začne iz kluba ven živa agitacija za organiziranje čikaške okolice v Jugosl. socialistične Zvezo, ker je to mogoče. Vsi stroški se pokrijejo iz kluba.

Sprejme se tudi predlog, da se klub pridružuje resoluciji, ki jo izdal izvrševalni odbor skupnosti socialistične stranke proti postavljanju vojaških čet na meksiško mejo.

Tajnik kluba.

West Mineral, Kans. 22. marca izvedeno uredništvo Proletarca.

Vsem sodrungom klubu št. 31 se manja, da od sedaj naprej se redne seje vsako 1. nedeljo

ob 4. uri popoldne na West Mineral kakor je zadnja seja sklenila, in druge seje se vrše vsak pondeljek zvečer ob 7. uri v zgoraj omenjenih prostorih.

Upati je, da se tudi v naprej udeležujete tej polnoštevilstvo kot do sedaj, in če je mogoče še bolj, in upati je tudi, da vsak član prispeje enega ali še več novih s seboj na sejo v novo Dvorano.

Naprej za socialistizem.
S socialističnim pozdravom
Pongrac Jursche, tajnik.

Oglesby, Ill.

Jugosl. socialistični klub, št. 39 priredi na velikonočni pondeljek veliko veselico v prid klubovev blagajne.

Vsi tukajšni in v okrožju živeči slovenski delavci se najuljudnije vabijo, da se te veselice udeleže v mnogobrojnem številu.

Prostор se naznani v prihodnji številki "Proletarca".

Odbor.

Waukegan, Ill.

Cenjeno uredništvo!

Dasi že štiri leta čitan "Proletarca", vendar še nisem bila primorana posluževati se lista.

Tu v Waukeganu se je začelo precej gibati tudi med ženstvom. Povsod se kaže napredek. Samo ena stvar je, ki se mi ne dopade, ta je, ker se vse preveč gleda na to, kaj bodo rekli "gspud."

Naše sokolsko društvo prav dobro napreduje, to pa čikaškemu Sojarju ni všeč in je moral spokoniti ob nas s s svojim dolgim nosom.

Sojarček naj naj le svoje ovčice komandira, nas naj pa pusti pri miru, ker je vseeno, če kaj vede, ali ne, ker se na njegove besede sploh ne bomo ozirale, kako se bomo oblačile.

Vsekakor se Tončku zeha po tistih časih, kakor pravi pesem:

Včasih je lušno blo, zdaj pa ni več tako . . .

No pa tudi več ne bo, čimbolj bo brusil svoj ježiček, tembolj se bove poštrelake."

Konečno pozdravljam vse člane S. N. P. J. in kljčem krepki nazdar in naprej!

Annie Mahnič.

DELAVSTVO PROTESTIRA.

Delavstvo govori.

Nečuven in samolastni korak predsednika Tafta v sklicanju vojske na meksiško mejo v svrhu potlačenja meksiške revolucije na komando denarnih rokovnjačev z Wall streeta, je našel ogoren odmev iz delavskih vrst.

Organizirano delavstvo širok Amerike vstaja v opravičenem protestu in najstrožje oboja sramotni čin naše vlade, která je posodila staremu tiranu Diazu 20.000 vojakov in štiri bojne ladje, da zamore pogaziti in poklati revolucionarne Meksikance. Osrednji odbor strokovnih unij v St. Louisu je v četrtek v dolgi resoluciji ožigosal bojno gibanje in pozval vse ondoto delavstvo k protestu. Resolucija je odpeljana Taftu. Nadalje so do sedaj poslali protestne resolucije v Washington delavci, združeni v socialističnih skupinah v Springfieldu, Mo., Newport, Ky., Lawrence, Kans., New Yorku in več drugih mestih. Protest se bo nadaljeval povsod dokler se ne strne v splošni vihar, ki bo bučal Diazovim lakovjem v Washingtonu in na Wall streetu na ušesa:

Od poklici čete z meksiške meje! Ameriško delavstvo ne mara, da bi ameriški vojaki, proletarci v vojaških capah, služili za pse - čuvanje krvoloku Diazu! Proč od Meksike!

Mi na nobeno stran.

(Iz nebes.)

Sv. Peter je stopil pred božji prestol ter referiral v audijenci Bogu o početku rusko-japonske vojske. Angelji varuh Rusov, Fijnov, Francozov, Angležev in Kitajcev so stali na strani. Ko je sv. Peter končal svoje poročilo, je padel ruski angel na kolena, ter s sklenjenimi rokami prosil: "O Bog pomagaj Rusom." "Naš car te bo hvil v Petersburgu in Moskvi in po celi Rusiji!" — "Pobij neusmiljene Ruse!" zahtel je finski angel, upirajoč v Boga svoj solzni sklonil. — Francozski angelji pa se sklonil — Gospodu in mu zaščepetal v desno uho: "Rusom stoj na stran,

ni, sicer jim bomo morali Francozi pomagati." Angleški angel pa se je nagnil k levemu ušesu Gospodovem in žalostno zaječal: "Japonci naj zmagujejo, sicer bodo morali jim Angleži priti na pomoč." — "Oba pogubi in ponkonačaj", poprosil je kitajski angel. — Lahni smehljaj je preletel obličeje Gospodovo. In obrnil se je Bog k sv. Petru in mu dejal: "Sveti Peter, ali slišiš? Kaj praviš? Mislim! Mi na nobeno stran."

KAKO UBRANITI SE JETIKE?

Dandanes ponovno čitamo članke v meščanskih listih proti jetiki, katero tudi zovemo belo kugo. Članki so polni ljubezni do trpečega človeštva in v njih kar mrgoli nasvetov proti jetiki.

Mi ne trdim, ako so članki izšli iz pod peresa, kakšnega, zdravnika, da teh člankov ni narekovala ljubezen do svojega bližnjika, do človeka. To je že v zdravniškem poklicu. Mogoče so posamezni med njimi, katerim je denar vse. Obča kaj takega trditi v vseh zdravnikih je pa nemogoče. Ali obča so pa zdravniki enostranski. Študirali so le bolezni: kako nastajajo in kako jih je treba zdraviti. Vedo tudi, da je beda — nizke plače, slabu obleko, nezračna brlogom podobna stanovanja — največja provzročiteljica in povspremeteljica vsakovrstnih bolezni. Ali večina zdravnikov ne ve, kje je iskati vzroke za današnjo bedo in kako odstraniti bedo, ker jim vobče primanjkuje časa, da bi študirali sestav današnje človeške družbe in kapitalističnega proizvodnje. Študije za njih človekoljubni poklic splošno nujkajo.

Nikar ne zamudite velike prilike, ki se vam nudi. Pridite prvi, da zberejte najboljše blago, ki ga je dobiti na zapadni strani mesta. Naša prodaja je unijska.

Sodrugi!

Naš list je naše naj-

močnejše orožje!

Njegujmo ga!

Podpirajmo in širimo ga!

Agiti-

rajmo, da bo "PROLETAREC"

še večji in močnejši!

Delavstvo

brez svojega časopisa je kakor

življenje brez sonca.

Sodrugi!

Priporočaj-

te hrvatskim delavcem

"Radničko Stražo"!

I. STRAUB

URAR

1010 W. 18th St. Chicago, Ill.

Ima vedno začelo ur, verišic, prenov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsekovrtna popravila v tej stroki pa zelo nizki cen.

Obiščite ga!

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocelin.

Izdravniška preiskava brezplačno — platičati je le zdravila, 1924-25 Blue Island Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 8 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago živeti bolezni naj pišejo slovenski.

Velika prodaja!

Za \$85.000 blaga, oblek, sukenj, hlač in potrebčin za moške, moramo razprodati po tvorniških cenah najkasneje v 30 dneh, da naredimo prostor za spomladanskim zalogom.

J.J. DVORAK & CO.
UNION CLOTHIERS-TAILORS
BLUE ISLAND AVE.

1853-55 Blue Island Ave.

Ust. 1886 Chicago, Ill.

Za dobre fotografije SE OGLASI pri

Wilke

dobropoznanemu fotografu, ki izdeluje vsakovrstne in najfinješe slike: otroke, družine, skupine, ženitve in društvene skupine.

Fotografira tudi zvečer po naročilu.

1438-1440 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.
NA VOGALU 14. PLACE.
TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1888.

Izdajemo obleke po meri
po \$20, \$22, \$25.

Prodajemo gotove obleke po
\$10, \$12, \$14, \$15.

Imamo veliko zalogu modernih klobukov v najraznovrstnih bojah.

V zalogi imamo tudi veliko zalogu srajc, krovat, jank, spodnjih hlač, opank, i. t. d.

Za mnogobrojna naročila se priporoča **PRVA HRV. TRGOVINA ZA OBLEKE JURI MAMEK,**

1724 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Zdravljenje mož v 5 dneh brez noža in bolečin

Varicocele, Hydrocele (RAZŠIRANJE ŽIL)

Ozdravim vsakega, kdo trpi na Varicoeli, Stricturi. Delavnikom ne da bili ozdravljeni in moj namest je, po kazati vsem, ki so bili ozdravljeni z tucatom ozdravnikom brezupsno, da posedujem le jaz edino sredstvo, s katerim ozdravim vse.

Za nevpadno zdravljenje ni treba plačati — le za vstopno. Ozdravnik pozitivno zdržedne bolezni, pljučne, na jetri in ledvičah ne glede kako stara je bolesen.

Bronchitis, srčne bolezni in pljučne zdravim z mojo najnovjejo metodo.

Slošen pregled.

V državi Maine ste obe zborci sprejeli ustavni predlog, ki odstranjuje prohibicijo. Sedaj bo odločevalo ljudstvo o prohibiciji. V državi Maine je bila prohibicija 60 let v veljavi. In najbrž bi ostala še danes, da niso fanatiki uveljavili takozvano Sturgisovo zakonsko predlogo, ki je dovolil, da je hodila četa vohunov po državi in lovila državljan, ki so vzlije zakonu pili pivo in vino.

Mi smo že večkrat povedali odprt, da je prohibicija največja nezmissel. Kdor hoče odstraniti pisanje, mora najprvo strmoglavit kapitalistični gospodarski red.

— V Chicagi je 20 letnici golobradi Harry Mountford vbil s seboj v neki kleti 13 letnega Jožeta Burketa le radi tega, da je videl kri. Vzrok umoru je bila "zver v človeku", katero je tako fino opisal znameniti francoski pisatelj, da je umoril dečka, ker se je v njemu rodila želja videti kri.

Take človeške izrodke zamore vstvariti le kapitalistična človeška družba, kateri sta glavni temelj rop in tativna.

— Dne 19. marca so nemški socialisti sklicali stotine shodov v Nemčiji, Avstriji in Švici, na katerih so govorniki in govornice govorili za žensko volilno pravo.

V Berlinu je bilo 41 shodov. Vsi shodi so se vršili mirno, nujker ni prišlo do izgredov.

— Stolypin, ruski ministerski predsednik je podal ostavko. Stolypin se je naveličal voditi vladne posle, ker je duma (državni zbor) odklonila takozvano predlogo za zemstva, po katerih bi devet zapadnih provincij dobilo samoupravo. Njegov naslednik bo Kokovzov, ki je še leta 1909 dejal: "Hvala Bogu, da v Rusiji ni parlamenta."

Casniki poročajo, da se je ta nazadnjak zadnja leta poboljšal. Cakajmo — bomo videli!

— Iz Lisabona dohaja vest, da monarhisti delijo na Portugalskem denar med ljudstvom, da bi zanetili nezadovoljnost.

Posebno duhovniki se trudijo, da bi zasejali mržnjo proti republikanski vladi. Skominja jih najbrž po polnih koncih mesa, ki so jih imeli, dokler je vladal kralj.

— V senatu države Illinois je Edmund Beall stavil zakonsko predlogo, ki določa za matere naslednje premije:

Za otroka, ki se je rodil v dobi dveh let po poroki \$100; za dvojčke \$200, za trojčke \$300. Za vsako nadaljnjo dete, ki se je rodilo zopet v dobi dveh let pa \$100. Davek za ta sklad naj bi plačevali sameci, ki so starci 35 let in sicer 10 dollarjev na leto.

Beall ni stavil tega predloga iz ljubezni in spoštovanja do mater. Odločali so drugi motivi. Kapitalisti s strahom opazujejo, da vsako leto umrje več domačinov, kot se jih roditi. Ako bi iz Evrope ne prihajali vsako leto delavei iskati dela v ameriško republiko, bi primanjkovalo delavece.

— Adolphus Busch, pivovarnar in milijonar v St. Louisu je svojih hčerk prekrbel kot ženina pruskega lajtenanta. Tega duševno ne prav dobro razvitega moželja, ki čuje na ime Edward Schaefer, vselej izprašujejo ameriški kapitalistični šmoki, kadar se iz Evrope povrne v Ameriko, o njegovem "njenem mnenju."

Lajtenantek se vselej pri takem izpraševanju napihiuje kot zaba in pripoveduje prave evetke pruske lajtenantske modrosti. In njegova zadnja evetka se glasi: "Strie Sam bi moral v mirnem času pomnožiti svojo armado od 100.000 na 500.000 mož, da bi se ga smatralo resnim."

Ali nadebudnemu ekslajtenantu, ki živi o milijonih, ki so izvrpani z ameriškega ljudstva, še to ni bilo dosti in nadaljeval je: "Vi potrebujete močnejšo armado za potlačanje štrajkarjev."

Ameriško ljudstvo je najbrž zgubilo vse vrline svojih prednikov, ker sme vsaki uniformirani smrkove zasmehovati poljubno tisti del ameriškega ljudstva —

delavec, ki živi s svojim delom vse.

— Vbogi Lev Tolstoj! Ruska vlada je odredila, da se Tolstoju postavi spomenik na državne troške! Tako blatijo carski hlapci prakrščana še po smerti, carski hlapci, katerim je Tolstoj ob vsemi prilini pljunil v obraz.

Ah, da bi živel Tolstoj, ta velika krščanska duša! S sekiro bi zdobil spomenik na drobne koste. Mrtev je in zato imajo carski biriči in krvniki pogum, da ga sramotijo.

Ali k sreči je ruskva vlada s tem sramotanjem zdržala tudi pravo češčenje velikega krščanskega misleca. Konfiscirala je zadnje zvezke Tolstojevih del, izdajitelje, ženo Tolstoja pa obtožila radi žaljenja carja in šeuvanja k nepoškodčini zoper državno avtoritetu.

Zofija Adrejevna pojde gotovo rajše v ječo, kot da bi prisostvovala kažnivi in hinavski slavnosti pri razkritju spomenika. S tem da bo sivolasa, osemdesetletna grofica trpela vsled sodnjske preiskave, katere se carski hlapci niso upali vprizoriti, proti njemu soprogu, se bo v duhu združila z velikim Tolstojem.

— Devetnajst let je sedel po nedolžnem obsojeni madžarski delavec Andrej Toth v pittsburghški ječi. Minoli teden je zapustil ječo. Sodišče ga je spoznalo krimi radu umora in ga obsodoilo na vesala. Kasneje je bil "pomilovan" v dosmrtno ječo. Sedaj je prost, ker se je izkazalo, da je nedolžen in je nekdo drugi zvršil umor.

Ali kdo bi odškodoval Totha za prestane muke v ječi. Mar se dajo take muke odškodovati z denarjem? Ne in tisočkrat ne!

K sreči niso Totha obesili. Ako bi bili na njemu zvršili smrtno obsdobo, kdo bi ga ubudil v življenje? Nihče!

Ako bi bil Toth milionar, bi bil lahko najel dobre advokate in sedeti bi mu ne bilo treba nitu v ječi. Ker je bil pa delavec, je bil obsojen na vesala in kasneje je moral sedeti devetnajst let v ječi.

Ta dogodek nas pa tudi uči, da je že skrajni čas, da se odstrani smrtna kazen. Saj drugače je nemogoče odstraniti justične umorne, ki zadejajo le delavce. Mnogo ljudi so danes poslali po nedolžnem na morišče. Pošiljali jih bodo pa še v hodoče, ako ostane smrtna kazen v veljavi. Zategadel proč s smrtno kaznijo.

Smrtna kazen zagovarja le barbar!

— Meksikanska vlada izjavlja, da hoče pogajati z vstasi, aka odložijo orožje. O taki ponudbi pa nočeo vstasi slišati. Mar jim kdo zameri? Le teleta so tako neumna, da volijo svoje klavee.

Dnovi Diazove vlade so šteti, dasi mobilizacija ameriške vojske ob mehičanski meji mnogo škodi vstavšem.

Vzle tem bodo pa naši patriotje rekle: Mehika se ima nam zahvaliti, da se je osvobodila tirana in je postala prava republika, v kateri odloča ljudstvo. Mi smo z osredotočenjem armade ob mehičanski meji provzročili tak pritisk, da se je Diaz odpovedal predsedništvu. Seveda govorili pa bodo o tem, da je naslednik Diazova vdan zagovornik Morganovih koristi. Taft bo žel slavo, Morgan bo spravil profit, v Mehiki bodemo pa kmalu imeli revolucijo.

— V južnoitalijanskem mestu Viterbo se vrši sedaj obravnavna proti 40 članom kamore (črne roke), zvezne hudeleev. To sodnisko obravnavo zasledujejo pozno tudi v Ameriki, ker upajo dobiti ključ za črno roko, ki je nekakšna podružnica talijanske kamore. Jako težavno delo je bilo za talijansko policijo arretirati 40 kamoristov. Ali še težje bo dokazati, da so hudeleci, ker se vsakdo boji maščevanja.

Zgodovina kamore — zvezne tate, sleparjev in morilev tvori tudi politični del zgodovine v Italiji. Osnovana je bila že leta 1830—1859, ko je vladal Ferdinand II. neapoljski kralj. (Re bomba, t. j. kralj bomb) in njene žrtve so bili bogati ljudji kar tudi Garibaldi so izrabljali zvezzo.

Zgodovina kamore — zvezne tate, sleparjev in morilev tvori tudi politični del zgodovine v Italiji. Osnovana je bila že leta 1830—1859, ko je vladal Ferdinand II. neapoljski kralj. (Re bomba, t. j. kralj bomb) in njene žrtve so bili bogati ljudji kar tudi Garibaldi so izrabljali zvezzo.

Najprej so se vrile duhovske ceremonije, zatem je sledilo petje, potem me je ustavil tu pa tam kak znanec, tako da se je že včerilo, ko sem stopila s pokopala.

V tistem hipu me pa potiplje za ramo — Ivan.

politične namene. In nje politični vpliv je še danes velik, kar so dokazale simpatične izjave za ekspresista, navadnega malopridnežnega v fraku Nunzio Nasia na Siciliji. Ta lopov v ministerskem fraku je bil skozinsko kamorist. In njevi prijatelji na Siciliji so podali v rešitev italijanski vladi težko politično vprašanje.

OVENELI CVET.

(Manica Komanova.)

Izkusna nas uči, da čim lepša in finejša je eveltica, tem rahločutnejša je in tem prejejo popari strupena slana. Zdi se mi, da je prav tako s človeškim življenjem. Koliko mladih, evetočih, upolnih bitij zapade dan na dan slani neizprosne smrti, medtem ko staričavi in bolejni ljudje pokašljujejo leto in leta.

Taka eveltica je bil mladenič Zalokarjev Ivan, katerega spominu naj veljajo naslednje vrstice.

Ivan je bil sin posestnika in mizarja. Ko je dovršil ljudske šole, je vstopil takoj v ojetovo delavničko ter se vrlo dobro izučil mizarske obrti.

Že kot otrok je bil čudovito ljubek in lep. Z leti pa je rasla tudi njegova lepota in v devetnajstem letu je bil toli krasen mladenič, da ga je bilo veselje gledati.

Po stave je bil bolj šibke, a precej velike, in ravne kot sveča. V obraz je bil podoben bolj eveltočemu dekletu kot mladeniču. Kot sneg bela polt, rožna lica, rudeči ustnici, drobni zobje, vse mu je tako lepo pristojalo. Najlepše pa so bile, njegove oči. Iz njih je sijala ona nepokvarjenost, ki ja žal zmanjša pri večini mladine te starosti. Prikupil se je vsakomur na prvi pogled.

V svojem dvajsetem letu se je Ivan strastno zaljubil v moje netaknino Milko. Toda bil je prebolej in presramežljiv, da bi jej bil takoj in naravnost razdelil svojo ljubav. Hodil je v posete k Milku, nekemu bratu ter bil srečen, kako se je mogel tudi z Milko nekoliko posvetiti. Milka pa je bila razumnata deklica in je kmalu uganila, da Ivanovi poseti veljajo več njej kakor bratu. Vedela je, da jo mladenič ljubi in obožava. In ko se je nekoč vendarle ojunačil ter je razdelil, kaj čuti zanjo, je bila že zdavnej pripravljena na to. Mirno mu je odgovorila:

"Ivan, mlad si še. Stokrat se še premisli!"

"Nikakor ne," se je rotil Ivan, "ti si prva in zadnja, ki jo morem ljubiti. Za drugo ni prostora v mojem sru!"

"Ivan, vedno boljši se mi zdiš, Mislim, da boš kmalu zopet čil in zdrav."

"No, to bo Milka gledala, ko bom prvič po bolezni zopet stopil pred njo!"

Velika je gospodarjeva ljubezen do mule — ravno tako "velika" je ljubezen kapitalista do delavcev.

Najrajdje se je pomenkoval o Milki. Vkljub svoji bolezni jo je ljubil vroče, ne prestano.

"Kako se ti danes zdim," meje vprašal večkrat, "ali kaj bolje izgledam?"

"Ivan, vedno boljši se mi zdiš, Mislim, da boš kmalu zopet čil in zdrav."

"No, to bo Milka gledala, ko bom prvič po bolezni zopet stopil pred njo!"

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.

Najrajdje se je samicu zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal, da je zavzemal.